

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Van: Karin Molenaar
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2311-6090 – 24bo004970

Onderwerp: Voortgangsrapportage armoede en schulden 2024

Datum: B&W 21 mei 2024

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op 7 september 2023 heeft uw raad het beleidskader armoede en schulden 2023-2026 'Rotterdam voor iedereen - Samen sterk tegen armoede en schulden' vastgesteld. In dit beleidskader hebben wij toegezegd uw raad jaarlijks in het voorjaar te informeren over de voortgang op de doelen in het beleidskader. Hierbij ontvangt u de eerste voortgangsbrief.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede en schulden. Armoede- en schuldenbeleid 2023-2026' (23bb004631)
- Toezegging 'Meer indicatoren voor de volgende jaarrekening (23bb004161)
- Toezegging 'Cijfers werkende armen in monitor' (23bb005466)
- Toezegging 'Monitor armoede en schulden levensbeschouwelijke organisaties' (23bb005756)
- Motie 'Samen met Rotterdammers' (23bb005692)
- Motie 'Mag het integraler' (23bb005683)
- Motie 'Kinderarmoede draait niet alleen om geld' (23bb005694)

Toelichting:

In deze brief:

- Lichten wij de belangrijkste punten uit de voortgangsrapportage Armoede en Schulden en de integrale aanpak kinderarmoede 2024 toe. Beide documenten treft u aan als bijlage bij deze brief.
- Bieden wij u voorstellen ter afdoening van de hierboven genoemde toezeggingen en moties aan.

Daarnaast bieden wij u in de bijlagen:

- De Rotterdamse cijfers met betrekking tot:
 - De omvang van de doelgroep met een inkomen tot 110% WSM¹;
 - Het gebruik en bereik van de inkomensondersteunende voorzieningen;
 - De schuldenaanpak;
- De Minima Effect Rapportage (MER) 2024.

¹ WSM = wettelijk sociaal minimum

Voortgangsrapportage armoede en schulden

In Rotterdam kunnen veel mensen niet rondkomen. De bestaanszekerheid staat voor veel Rotterdammers onder druk. Steeds vaker wordt er een beroep gedaan op voedselhulp en financiële ondersteuning. Als college werken we hard om Rotterdammers in financiële nood te helpen. In de voortgangsrapportage, die we u met deze brief aanbieden, leest u op de 10 doelen uit het beleidsplan de voortgang. Een aantal belangrijke resultaten benoemen we ook in deze brief:

- Het aantal convenantpartners vroegsignalering (van schulden) is gestegen, waardoor we meer Rotterdammers met beginnende schulden in hun vaste lasten eerder bereiken en hulp bij hun geldzorgen kunnen aanbieden. Mede daardoor is het aantal aanmeldingen bij het Expertiseteam Financiën (ETF) gestegen.
- We investeren onder andere door middel van subsidieverstrekking en informatievoorziening in (in)formele organisaties in de wijken. Om meer organisaties te kunnen subsidiëren hebben we het subsidieplafond verhoogd. Het bereik van het merendeel van de inkomens-ondersteunende maatregelen is gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Daar waar onvoldoende stijging is te zien zetten we extra acties in om het bereik te vergroten.
- De gezinsaanpak is succesvol gebleken waardoor we deze werkwijze hebben geborgd binnen de gemeentelijke organisatie. Daarnaast hebben we ons voor de huidige collegeperiode ten doel gesteld meer gezinnen met deze aanpak te ondersteunen. Tot op heden is een stijging in het aantal gezinnen zichtbaar.
- Scholen zijn een belangrijke plek om armoede en schuldenproblematiek te signaleren en te werken aan preventie, daarom ondersteunen we scholen op verschillende manieren. Bijvoorbeeld door samen te werken met aanbieders van geldlessen op diverse scholen en onderwijsniveaus. Ook hebben we samen met het Armoedefonds gezorgd dat menstruatiearmoede wordt aangepakt door scholen van gratis producten te voorzien. Dit initiatief om menstruatiearmoede aan te pakken wordt gezamenlijk gefinancierd vanuit de portefeuilles van wethouder Mohamed-Hoesein, verantwoordelijk voor armoedebeleid en wethouder Kasmi, verantwoordelijk voor onderwijs.
- Om te voorkomen dat Rotterdammers na een schuldhulpverleningstraject opnieuw in financiële problemen komen bieden wij begeleiding om financieel redzaam te worden (en te blijven). We blijven stress sensitief werken en maken gebruik van ervaringsdeskundigen bij beleidsvorming en -ontwikkeling.
- Voor de huidige collegeperiode is een ambitieus collegegetarget op schuldhulpverlening vastgesteld. Om komend jaar de gestelde mijlpalen te halen, zetten we extra in op het verhogen van de instroom bij Grip op Geldzaken en het verhogen van de doorstroom naar de Kredietbank Rotterdam door de gemeentelijke schuldenketen te optimaliseren, samen te werken met partijen in de stad die laagdrempelig zijn en het vertrouwen van de Rotterdammer hebben en door de informatievoorziening aan de Rotterdammer te verbeteren.

Integrale aanpak kinderarmoede 2024

Opgroeien in armoede heeft een enorm effect op het leven van kinderen. Het leidt ertoe dat kinderen ongelijke kansen hebben ten opzichte van kinderen die niet opgroeien in armoede. Kinderen kunnen door geldgebrek bepaalde essentiële zaken missen, zoals nieuwe schoenen en kleding. Ook missen ze deelname aan sport-, muziekles, hobbyclub of scouting, het maken van uitstapjes en vakanties. Bovendien ervaren kinderen die opgroeien in armoede stress. Langdurige stress kan een nadelige invloed hebben op de delen van hersenen die belangrijk zijn voor het onthouden van informatie, het oplossen van problemen, het plannen en vooruitkijken, de impulscontrole en het maken van weloverwogen beslissingen. Armoede kan daarom een negatief effect hebben op onderwijsprestaties, gezondheid en welbevinden van kinderen. Bovendien is er

een verhoogd risico op armoede op volwassen leeftijd. Daarom is de afgelopen periode met verschillende beleidsafdelingen en externe partners samengewerkt aan een integrale aanpak kinderarmoede, die u in de bijlage vindt.

Moties en toezeggingen

Toezegging 'Meer indicatoren voor de volgende jaarrekening (23bb004161)

Tijdens de raadsbehandeling van het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2022 op 15 juni 2023 heeft voormalig wethouder Yigit toegezegd bij de volgende jaarrekening (2023) met meer indicatoren te komen die de voortgang op het armoede- en schuldenbeleid weergeven.

In de jaarlijkse voortgangsrapportage, die is bijgevoegd, informeren wij uw raad over de voortgang van het armoede – en schuldenbeleid. Waar mogelijk wordt aan de hand van prestatie – en effectindicatoren de voortgang van de beleidsdoelen weergegeven. Voorbeelden van nieuwe prestatie- en effectindicatoren zijn:

- de mediane en gemiddelde schuld;
- de stijging van het aantal convenantpartners in de vroegsignalering;
- het bereik van de gezinsaanpak.

Toezegging 'Cijfers werkende armen in monitor' (23bb005466)

Tijdens de commissiebehandeling van het beleidskader armoede en schulden 'Rotterdam voor iedereen' op 30 augustus 2023 heeft waarnemend wethouder Achbar toegezegd in de monitor armoede en schulden te komen met cijfers over werkende armen (uitgesplitst naar full- en parttime). Deze cijfers treft u aan in de bijlage die inzoomt op de Rotterdamse cijfers.

Toezegging 'Monitor armoede en schulden levensbeschouwelijke organisaties' (23bb005756)

Tijdens de raadsbehandeling van het voorstel tot vaststelling van het beleidskader armoede en schulden 'Rotterdam voor iedereen' op 7 september 2023 heeft waarnemend wethouder Achbar toegezegd dat in de monitor Armoede en Schulden een uitwerking komt van de rol die levensbeschouwelijke organisaties spelen bij de uitvoering van het gemeentelijke beleid.

Met een aantal koepels van levensbeschouwelijke organisaties heeft de gemeente een subsidierelatie.

In de Subsidieverordening Rotterdam (SVR 2014) is onder andere opgenomen dat subsidie uitsluitend kan worden verstrekt voor activiteiten die direct of indirect betrekking hebben op het ondersteunen en activeren van Rotterdammers die in armoede of met schulden leven. En dat gesubsidieerde instellingen voor iedereen toegankelijk moeten zijn en dat er geen onderscheid ten aanzien van bepaalde groepen gemaakt kan worden. De inzet van deze (koepels van) organisaties is erop gericht om Rotterdammers uit hun netwerk, maar ook daarbuiten (denk bijvoorbeeld aan buurtbewoners, vrienden en familie van Rotterdammers die al bij deze organisaties in beeld zijn) praktische hulp te bieden en hen indien nodig door te verwijzen en te begeleiden naar gemeentelijke schuldhulpverlening. Daarnaast bieden zij aan iedereen die daar behoefte aan heeft, ongeacht (religieuze) achtergrond, een luisterend oor.

Motie 'Samen met Rotterdammers' (23bb005692)

Tijdens de raadsbehandeling van het voorstel tot vaststelling van het beleidskader armoede en schulden 'Rotterdam voor iedereen' op 7 september 2023 heeft uw raad de motie 'Samen met Rotterdammers' aangenomen. De motie draagt op om participanten van het armoedeberaad met zorg te selecteren, zodat elke doelgroep vertegenwoordigd is en hierbij te waarborgen dat specifiek ook de perspectieven van kinderen, jongeren, ouderen en mensen met een beperking voldoende betrokken worden.

Samenwerking met ervaringsdeskundigen vindt al plaats, maar gebeurt op dit moment versnipperd. In het beleidskader armoede en schulden 2023-2026 is daarom opgenomen dat we de komende periode inzetten op het combineren van de bestaande kennis vanuit

ervaringsdeskundigen en (in)formele organisaties. Hierbij gaat het met name om het meekijken en meedenken tijdens het proces van beleidsvorming en de uitwerking ervan. Om te waarborgen dat de perspectieven van alle verschillende doelgroepen betrokken worden, wordt op dit moment een representatieve groep van ervaringsdeskundigen vanuit verschillende netwerken en organisaties samengesteld. Dit doen we zorgvuldig en met zorg, zodat de groep ervaringsdeskundigen waar we een beroep op doen een goede afspiegeling is van de Rotterdamse samenleving. Op die manier sluit onze dienstverlening zo goed mogelijk aan bij de individuele behoeften van zoveel mogelijk Rotterdammers.

Motie 'Mag het integraler' (23bb005683)

Tijdens de raadsbehandeling van het voorstel tot vaststelling van het beleidskader armoede en schulden 'Rotterdam voor iedereen' op 7 september 2023 heeft uw raad de motie 'Mag het integraler' aangenomen. De motie draagt op om in de lijst van portefeuilles die bijdragen aan bestrijding van armoede en schulden een aantal zeer voor de hand liggende portefeuilles op te nemen die nu ontbreken waarbij minimaal de volgende portefeuilles worden opgenomen, inclusief een korte beschrijving hoe de portefeuille bijdraagt aan de bestrijding van armoede en schulden: Cultuur, Mobiliteit, Bestuur en Organisatie.

Cultuur

Een van de uitgangspunten van het Rotterdamse Cultuurbeleid is dat cultuur voor alle Rotterdammers bereikbaar en toegankelijk dient te zijn. De structureel gesubsidieerde culturele instellingen zijn verplicht om eventuele drempels die Rotterdammers kunnen ervaren om deel te nemen aan een culturele activiteit, zo veel mogelijk te verlagen. Culturele instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor hun prijsbeleid, maar de meeste geven korting aan houders van een Rotterdampas (en passen zoals CJP en de Museumkaart) en hanteren kortingstarieven voor kinderen en jongeren. Steeds meer culturele instellingen spannen zich daarnaast in om op wijkniveau verbinding te maken met wijkorganisaties en bewoners en in gezamenlijkheid te werken aan meer sociale cohesie en participatie.

Het Jeugdfonds Sport en Cultuur ondersteunt kinderen en jongeren uit gezinnen met een kleine beurs die hun culturele talenten willen ontwikkelen. De toegankelijkheid van cultuur wordt ook vergroot door het cultuuronderwijs. Meerdere regelingen voor cultuuronderwijs zijn specifiek gericht op scholen in kwetsbare wijken of met een hoge achterstandsscore. Tot slot is er Buzz010, waarmee scholen in het primair onderwijs in Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Maassluis excursievervoer naar educatieve bestemmingen tegen een gereduceerd tarief kunnen boeken. Juist buiten de klas doen leerlingen nieuwe ervaringen op, leren ze over hun omgeving en kunnen ze zich ontwikkelen op sociaal gebied.

Mobiliteit

Als Rotterdammers zich niet dagelijks kunnen verplaatsen, bijvoorbeeld per auto, bus of fiets en dit deelname aan het maatschappelijk leven (werk en onderwijs, zorg, sociale activiteiten) belemmert spreken we van vervoersarmoede. Vanuit de gemeente Rotterdam worden diverse maatregelen genomen om dit tegen te gaan:

- Het besteden van het AOW- Jeugdtegoed bij een fietsenwinkel of bij de RET
- Gratis fietsen voor kinderen tot 18 jaar via Stichting Meedoen
- Gratis Openbaar Vervoer voor kinderen van 4-12 jaar en voor AOW'ers
- De Fietsbank; Bij de *Fietsbank* kunnen Rotterdammers met een inkomen van maximaal 130% van de bijstandsnorm gratis een tweedehandsfiets krijgen.

Bestuur en Organisatie

Zoals is beschreven in het beleidskader vraagt de aanpak van armoede en schulden om een integrale manier van samenwerken, juist ook binnen de gemeente en binnen ons bestuur.

Armoede raakt de portefeuilles van alle wethouders en het hele college voelt de verantwoordelijkheid om gezamenlijk de armoede in de stad aan te pakken.

Er werken ongeveer 12.000 mensen voor de Gemeente Rotterdam. Rotterdammers, maar ook inwoners van andere gemeenten. Onder deze groep werknemers zijn, net als overal in onze samenleving, ook mensen met geldzorgen en schulden. Intern wordt proactief gecommuniceerd waar deze werknemers terecht kunnen voor hulp bij hun financiële situatie. De afdeling Grip op Geldzaken houdt een spreekuur voor werknemers van Rotterdam Inclusief. Geldzorgen kunnen worden besproken met een leidinggevende, maar indien gewenst kan ook rechtstreeks met bedrijfsmaatschappelijk werk contact worden gezocht.

Bedrijfsmaatschappelijk werk kan helpen bij grote en kleine financiële problemen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan hulp bij het treffen van een betalingsregeling of het aanvragen van kwijtschelding. Indien nodig verwijst het bedrijfsmaatschappelijk werk naar de sociaal raadslieden en motiveert het bedrijfsmaatschappelijk werk werknemers om schuldhulpverlening aan te vragen. Hiervoor worden werknemers doorverwezen en indien nodig begeleid naar het ETF en/of de Kredietbank. In geval van loonbeslagen is de gemeente in haar rol als werkgever verplicht om uitvoering te geven aan dat beslag, maar tegelijkertijd wordt de werknemer gewezen op de dienstverlening van het bedrijfsmaatschappelijk werk. Bedrijfsmaatschappelijk werk gaat hierin proactief te werk; zij nemen actief contact op met werknemers die met een loonbeslag te maken krijgen en bieden vrijblijvend hulp aan.

Motie 'Kinderarmoede draait niet alleen om geld' (23bb005694)

Tijdens de raadsbehandeling van het voorstel tot vaststelling van het beleidskader armoede en schulden 'Rotterdam voor iedereen' op 7 september 2023 heeft uw raad de motie 'Kinderarmoede draait niet alleen om geld' aangenomen. De motie draagt op om bij de ontwikkeling van de aanpak ter bestrijding van kinderarmoede expliciet aandacht te besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling en het zelfvertrouwen van kinderen, naast financiële ondersteuning. En om hierbij reeds bestaande programma's en partners in de stad die hier aandacht aan besteden te betrekken, bijvoorbeeld Team Toekomst, zodat hun inzichten en aanbevelingen meegenomen worden in de uiteindelijke strategie.

Opgroeien in armoede kan een negatief effect hebben op het welbevinden en de mentale gezondheid van kinderen. Uit onderzoek² is gebleken dat 'kinderen uit gezinnen met een lage economische status bijna twee keer zoveel kans hebben op een psychosociaal probleem als leeftijdsgenoten uit gezinnen met een hogere sociaaleconomische status'. Mentale problemen op jonge leeftijd leiden vaak tot mentale problemen op volwassen leeftijd. In de aanpak is er daarom expliciet aandacht voor de (mentale) gezondheid van kinderen.

U vraagt om bij de aanpak kinderarmoede aandacht te hebben voor bestaande programma en partners in de stad. Daarom is bij het opstellen van de aanpak kinderarmoede eerst onderzocht welke programma's om de effecten van armoede op kinderen te verzachten al bestaan. In de bijlage vindt u een uitgebreid overzicht van het bestaande aanbod.

Binnen de aanpak Jeugdpreventie 2024 Versterken en Voorkomen (23bb2653) is expliciet aandacht voor de sociaal-emotionele vaardigheden van kinderen en psychosociale problematiek bij kinderen. Concrete programma en interventies die namens de gemeente worden georganiseerd zijn bijvoorbeeld; Leer te Durven, COMET individueel en Ik Kies voor zelfcontrole.

Bovendien is door middel van een expertbijeenkomst verbinding gelegd met de partijen die zich bezighouden met de sociaal-economische ontwikkeling van kinderen (o.a. Team Toekomst) in de stad. De aanbevelingen die onder andere tijdens deze bijeenkomst zijn gedaan zijn:

- Zet het kind centraal

² [Opgroeien en opvoeden in armoede | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](https://www.nji.nl/onderzoek/2023/09/11/opgroeien-en-opvoeden-in-armoede)

- Zet in op stressreductie bij ouders en kinderen
- Zet in op vindbaarheid en toegankelijkheid van de kindregelingen
- Breng focus aan

Deze aanbevelingen en de interventies ten aanzien van het verzachten van de negatieve effecten op de emotionele gezondheid, zijn meegenomen in de aanpak kinderarmoede, die u in de bijlage aantreft.

Hiermee stellen we u voor de volgende moties en toezeggingen als afgedaan te beschouwen:

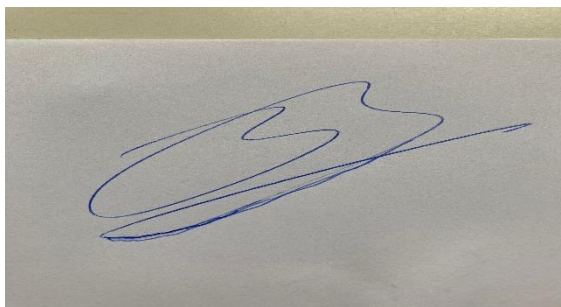
- Toezegging 'Meer indicatoren voor de volgende jaarrekening (23bb004161)
- Toezegging 'Cijfers werkende armen in monitor' (23bb005466)
- Toezegging 'Monitor armoede en schulden levensbeschouwelijke organisaties' (23bb005756)
- Motie 'Samen met Rotterdammers' (23bb005692)
- Motie 'Mag het integraler' (23bb005683)
- Motie 'Kinderarmoede draait niet alleen om geld' (23bb005694)

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De doelen en acties in zowel het beleidskader als in de integrale aanpak kinderarmoede passen binnen de begroting van armoede en schulden.

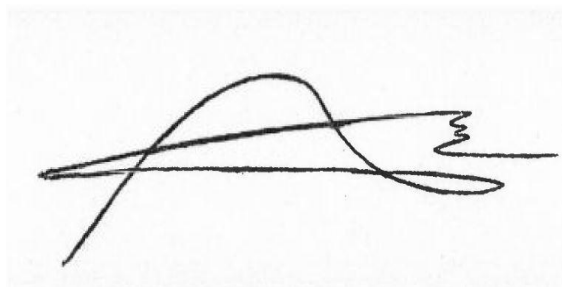
Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,



J.H. Meijer, l.s.

De burgemeester,



A. Aboutaleb